

3. Миронов Ю. Б., Крамар Р. М. Основи рекламної діяльності. URL: <https://kerivnyk.info/osnovy-reklamnoi-diyalnosti1-1>

4. Романюк С. К. Реалізація маніпулятивного потенціалу лінгвістичних вербальних засобів в американському рекламному дискурсі. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*: [у 4 ч.]. 2009. Вип. 81 Ч. 2. С. 286–289.

5. Мороховский А. Н., Воробьева О. П., Лихошерст Н. И., Тимошенко З. В. Стилистика английского языка. К. : Издательское объединение «Вища школа». 1984. 248 с.

6. Гардіф І. В. Синтаксичні засоби в англomовних рекламних текстах соціальної мережі Twitter. *Молодий вчений*. 2019. № 5.1. С. 209–212.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-35>

CONCEPTUALITY OF MEDITATIVE DISCOURSE

КОНЦЕПТУАЛЬНІСТЬ МЕДИТАТИВНОГО ДИСКУРСУ

Bublyk T. Ye.

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of
English Philology
Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

Бублик Т. Є.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської філології
Львівський національний університет
імені Івана Франка
м. Львів, Україна*

На зламі двох тисячоліть в лінгвістиці відбувається зміна наукових парадигм. У сучасних мовознавчих студіях спостерігаємо тенденцію до аналізу глибинних смислів, захованих у текстах, які актуалізують, з однієї сторони, світоглядну позицію автора або розкривають, з іншої, суть написаного. Якщо у XIX столітті домінуючим було порівняльно-історичне мовознавство, в XX столітті панував системно-структурний метод, то в XXI столітті набирає розвитку антропоцентрична когнітивна парадигма. М. Макаров стверджує, що перехід від однієї домінуючої парадигми до іншої не передбачає її буквальної заміни чи повного заперечення, а швидше знаходить своє вираження в зміні точок зору на мову, нових пріоритетах, методах і перспективах, що в «стисненій» формі містить ідеї і досягнення всіх попередніх парадигм [4, с. 320].

3-поміж існуючих наукових парадигм виділяють дві, що є основними у сьогочасних лінгвістичних орієнтирах, а саме, когнітивну та комунікативну. Крім того, сфери діяльності людини, чи то мовна, чи то мисленнева, опосередковані відповідними когнітивними процесами, що уможливує їх дослідження у взаємодії [4, с. 494].

Концептуалізація світу стоїть в центрі уваги когнітивної лінгвістики, яка зосереджується на проблемах мови як загального пізнавального механізму репрезентації та трансформування найрізноманітнішої інформації з використанням мовних знаків. Лінгвістика до кінця XX століття існувала під гаслом «вивчати мову в самій собі і для себе» (слова, які приписують Ф. де Соссюру). Як справедливо зауважує М. Болдирев, «щоб пояснити, як побудована мова і як вона використовується, потрібно вийти за рамки мовної системи і поєднати її зі всім тим, що ми знаємо про сприйняття, пам'ять, поведінку людини і т.д.» [1, с. 18]. Тому аналіз мовної картини світу у її взаємозв'язках та переходах визначає необхідність лінгвістичного аналізу таких одиниць, як концепти. Саме концепти постають основними носіями змісту будь-якого дискурсу.

Оскільки дослідження концептів відбувається на різних рівнях, відповідно існує і багато визначень цього поняття. Найбільш прийнятним, в межах даного аналізу, видається нам визначення концепту, запропоноване Г. В. Поліною. Услід за Г. Поліною під концептом розуміємо сукупність усіх знань про предмет, що включають як його суттєві, так і несуттєві ознаки; він виступає, з одного боку, як цілісна єдність, а з іншого – як система багатьох взаємозалежних властивостей і відносин [3, с. 3]. У нашому трактуванні концепт постає як складне багатогранне явище, що поєднує лінгвокогнітивні, лінгвокультурні та індивідуально-авторські особливості, що впливають на засоби та способи текстової актуалізації концептуального наповнення медитативного дискурсу, визначити та описати яке можна за допомогою концептуального аналізу відповідних медитативних творів.

Власне, **метою** нашого дослідження є показати концептуальну наповненість медитативного дискурсу, який у даному аспекті досі не був об'єктом зацікавлення лінгвістів, що, власне, і складає **актуальність** нашого дослідження. Матеріалом дослідження слугують твори індуїстських авторів Ошо та Ентоні де Мелло, чийм творам притаманні мовні особливості, характерні для медитативного дискурсу. Дана робота є продовженням дослідження медитативного

дискурсу (як різновиду езотеричного дискурсу), особливості якого уже описувались у структурно-прагматичному аспекті [2].

Слід зазначити, що концепти вербалізуються в мові за допомогою лексем, кожна з яких позначає лише частину, окрему ознаку концепту. Проте саме лексеми, семантика слів, словосполучень, речень і текстів є ключем до розуміння змісту концепту. Варто констатувати, що концепти є результатом двох тенденцій: прагнення відобразити діалектичність світу, тобто відобразити світ таким, яким він є, і прагнення конструктивізувати світ з метою підпорядкування його волі і бажанню людини, тобто представити світ простішим, жорсткішим і детермінованим до такої міри, яка необхідна і достатня людині для вирішення практичних завдань [5, с. 106].

Концептуальне наповнення досліджуваних медитативних творів обумовлене індивідуально-авторською, індуїстською світоглядною позицією, що людині нічого не потрібно для повноцінного і щасливого життя. Проте суспільство, культура, релігія тощо (представлені концептом *SOCIETY*) нав'язують щоразу нові критерії, закони та цінності, прагнення здобути які вносять неспокій у наше життя. ... *your society and your culture taught you to believe that you would not be happy without certain persons and certain things ... Your culture and your religion have brainwashed you against the whole way of thinking and feeling and perceiving the world* [8, с. 165]. Це породжує масу негативних емоцій та почуттів, наявність яких несумісна із щастям і повноцінним життям. Концепти *GOD, TRUTH, LOVE, FREEDOM, HAPPINESS, LIFE* подаються авторами у амбівалентному прочитанні. З однієї сторони ці поняття є непізнані і непізнавані. *“Don't seek the truth; just drop your opinions”. Drop your theories; don't seek the truth. Truth isn't something you search for* [6, с. 73]. Ці ж поняття, водночас, є докорінно спотворені спробами пояснити і описати їх словесно. Люди послуговуються своїми поняттями Бога, правди, щастя, любові тощо, оскільки істинні цінності для них чужі. *True happiness is uncaused. You are happy for no reason at all. And true happiness cannot be experienced* [8, с. 69]. *Life only makes sense when you perceive it as mystery and it makes no sense to the conceptualizing mind* [7, с. 148]. У подальшому прочитанні творів виокремлюємо концепти *NATURE* та *AWARENESS*. Усамітнівшись на природі, в цілковитій тиші і спокої, людина відкріє для себе усвідомлення. ... *the transforming light of awareness brushes aside your scheming, self-seeking ego to give Nature full rein to bring about the kind of change that she produces in the rose: artless, graceful, unself-conscious, wholesome, untainted by inner conflict*

[8, с. 84]. Через споглядання природи у всій її красі, лише з допомогою *seeing* та *understanding*, можна зрозуміти, що таке Бог, любов, духовність, щастя, життя і, тим самим, здобути просвітлення для справжнього життя. *Enlightenment! Enlightenment! Wake up. When you're ready to exchange your illusions for reality, when you're ready to exchange your dreams for facts, that's the way you find it. That's where life finally becomes meaningful. Life becomes beautiful* [6, с. 33]. Наостанок, концепти *ENLIGHTENMENT* та *SELF* доповнюють концептуальну картину медитативних творів і є способом набуття блаженства і відкриття власного «я», тобто стану, коли людина відбувається вже і зараз, і проживає повноцінне життя. *Self is above everything. It is through the self that we are connected to isness. Isness is beyond thoughts. ... Dropping thoughts, becoming calm and empty, and so comes that nonduality which puts one into truth, into isness* [9, с. 71–74].

Проаналізовані концепти мають важливе смислове значення у загальній концептуальній картині медитативного дискурсу. Визначальна позиція ґрунтується на переконанні, що людина щаслива і досконала вже і зараз такою, якою вона є. Проте правила, закони, цінності тощо, нав'язані ззовні, створюють суттєві перешкоди для щасливого і повноцінного життя. Таке переконання визначає загальне концептуальне наповнення медитативного дискурсу: людина від народження повноцінна і щаслива, проте виховання, віросповідання, суспільство тощо створюють умови та правила, прагнення відповідати яким спричинює неспокій та роздратування, нівелює основні цінності. Віднайти бажаний спокій можна на природі через усамітнення та споглядання, віднайшовши власне «я».

Перспективним у подальших дослідженнях може бути аналіз когнітивно-прагматичного аспекту медитативного дискурсу.

Література:

1. Болдырев Н. Н. Концептуальное пространство когнитивной лингвистики. *Вопросы когнитивной лингвистики*. 2004. № 1. С. 18–36.
2. Бублик Т. Є. Медитативний дискурс як різновид авторського езотеричного дискурсу: структурно-прагматичний аспект. Волинський національний університет імені Лесі Українки. *Актуальні питання іноземної філології*. Вип. 14. 2021. С. 17–22.
3. Поліна Г. В. Мовна об'єктивація концепту БОГ в англійському дискурсі XIV-XX століть : автореф. дис. ... канд. філол. наук. Харків, 2004. 23 с.
4. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава, 2011. 844 с.

5. Таценко Н. В. «Концепт» як ключове поняття когнітивної лінгвістики. *Вісник СумДУ. Серія «Філологія.»* № 1'106. 2008. С. 105–110.
6. Mello de, A. *Awareness: the Perils and Opportunities of Reality.* New York, 1992. 185 p.
7. Mello de, A. *One Minute Nonsense.* Chicago, 1992. 180 p.
8. Mello de, A. *The Way to Love.* New York, 1995. 196 p.
9. Osho. *Seeds of Wisdom.* 1994. URL: <http://www.alaalsayid.com/ebooks/OSHO%20pdf/Seeds%20of%20Wisdom.pdf>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-227-2-36>

VERBALIZATION OF NEGATION IN OLD HIGH GERMAN

ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ЗАПЕРЕЧЕННЯ У ДАВНЬОВЕРХНЬОНІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Horodilova T. M.

*PhD student of the 3d year of study,
Lecturer
at the Department of Germanic Philology
Institute of Philology
Borys Grinchenko
Kyiv University
Kyiv, Ukraine*

Городілова Т. М.

*аспірантка третього року навчання,
викладач
кафедри германської філології
Інституту філології
Київський університет
імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна*

У сучасній німецькій мові заперечення демонструється широким спектром граматичних засобів. Окрім реченнєвого заперечення, представленого часткою *nicht*, негация реалізується адвербіально (*nie, nirgends, niemals, keinerwegs*), номінально (*keiner, niemand, nichts*), атрибутивно (*kein, keinerlei*) і кон'юнкціонально (*weder ... noch*) [2, с. 905–916; 3, с. 544–560]. Зазначимо, що в історії німецької мови, окрім клітичного і комбінаторного реченнєвого заперечення, засвідчено і морфологічні засоби вираження цієї категорії, які зазнали відповідних змін упродовж різних періодів розвитку мови. У запропонованій розвідці розглядається шлях формування морфологічних засобів для вираження заперечення у давньовірхньонімецькій мові.